

LOs riktlinjer för visseblåsning

Bakgrund

Visselblåsarlagen

Från och med den 17 juli 2022 ska offentliga arbetsgivare med minst 50 anställda och privata arbetsgivare med minst 250 anställda ha en intern visseblåsarfunktion. Från och med den 17 december 2023 gäller kravet även för privata arbetsgivare med minst 50 anställda.

Arbetsmiljöverket är tillsynsmyndighet för att se till att arbetsgivare lever upp till lagkraven om att inrätta interna visseblåsarfunktioner.

LOs visseblåsarssystem

Visseblåsning handlar om att uppmärksamma missförhållanden och begreppet har kommit att användas både för larm till media och när man internt uppmärksammar problem.

LO har etablerat ett visseblåsarssystem för anställda och förtroendevalda på LO-kansliet och i LO-distrikten. Hänvisning till systemet finns på LOs externa webbplats. Eftersom det inte är möjligt att identifiera vem som står bakom en anmälan kommer alla anmälningar att beaktas.

Systemet ska tydliggöra allas ansvar att gemensamt uppmärksamma problem och områden där vi som organisation eller anställda inte följer rådande lagar, eller inte fullt ut lever efter LOs riktlinjer och policyer. Vi hoppas att anställda, förtroendevalda och andra alltid ska känna att vi har tillräckligt högt i tak för att öppet föra samtal om problem, men möjligheten att anonymt lämna tips är ett sätt att visa att ingen ska behöva oroa sig för konsekvenser av att påtala missförhållanden.

Visseblåsarfunktionen är ett komplement och ska inte ses som en ersättning för ett öppet samtalsklimat. Normalt vänder man sig som anställd till närmaste chef och som förtroendevald till distriktets ordförande alternativt distriktschefen. LOs visseblåsarssystem ligger hos en extern part för att omöjliggöra efterforskning av uppgiftslämnarens identitet.

Utöver detta tillämpar LO ett totalt repressalieförbud. Det innebär att vi har nolltolerans mot åtgärder ämnade att straffa någon som påtalat missförhållanden – faktiska eller upplevda – så länge agerandet skett i god tro. Medveten smutskastning eller ryktesspridning tolereras inte. Kanalen är avsedd för allvarliga överträdelser, som brott mot svensk eller EU-lagstiftning och ageranden som står i strid med LOs policyer/riktlinjer samt ärenden som kan anses av allmänintresse att de uppmärksammas. Det är sådana ärenden som kommer att hanteras i visseblåsarssystemets definierade handläggningsprocess. Övriga ärenden kommer att hänvisas till lämplig part.

Om systemet

Vid etableringen av ett visseblåsarsystem är integritet och kvalitet centrala områden. Några aspekter LO fäster speciellt avseende vid är:

➤ **Information till användare**

Oavsett säkerhetslösningar finns det mycket att ta hänsyn till som uppgiftslämnare. Vad man ska tänka på måste formuleras noggrant och vara tillgängligt vid precis rätt tillfälle i rapporteringen. Det kan exempelvis gälla användning av mejladresser för återkoppling kring ärendet, hur man formulerar sig eller de spår man lämnar om man rapporterar från sin arbetsplats eller bilägger en fil.

➤ **Datalagring**

LO har valt en lösning där all data lagras inom EU. När tips inkommer till extern part och som bedömer att det ska hanteras vidare av LO så lagras det upp till två år efter avslutat ärende. Externa parten följer LOs återrapportering i systemet och om LO anser att ärendet är utrett klart så kan ärendet stängas tidigare. Ingen information lagras på LO system.

➤ **Informationshantering**

Ingen känslig information ska skickas via mejl, utan det krävs alltid personlig inloggning för att komma åt och arbeta med ärendeinformation.

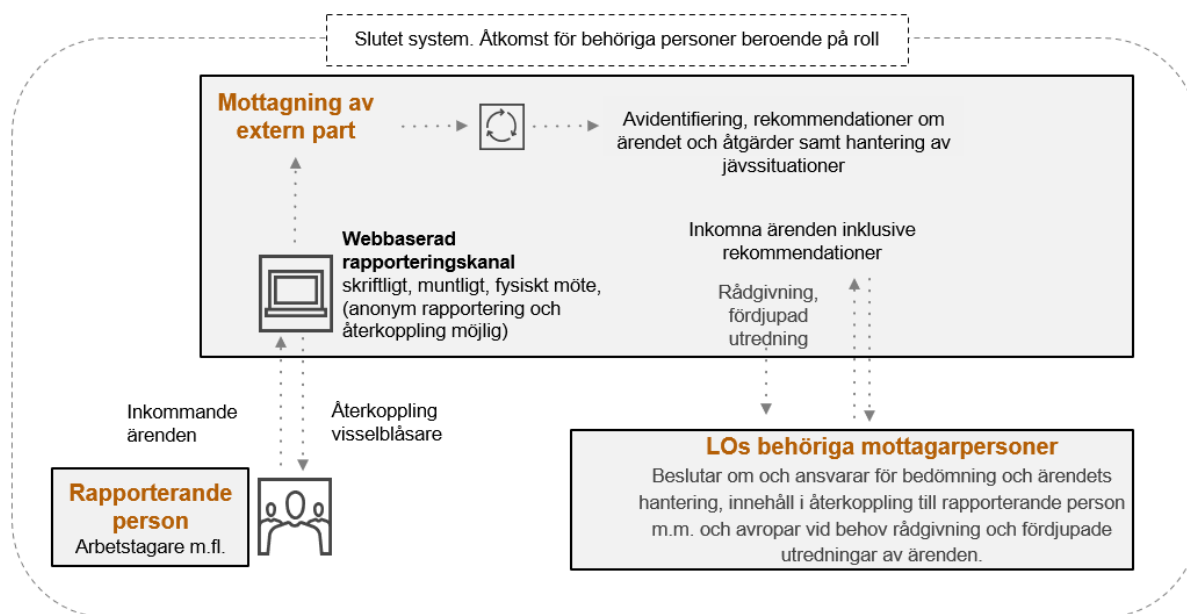
➤ **Inrapporteringskvalitet**

Tydliga frågeformulär hjälper uppgiftslämnare att ge fullständig information som gör ärenden möjliga att utreda. Som ett komplement finns möjligheten att korrespondera anonymt med uppgiftslämnaren, men erfarenhetsmässigt är uppgiftslämnarens engagemang störst vid första interaktionen.

➤ **Tillgänglighet**

Mobilanpassning av rapporteringssidan är viktig både för att mobila enheter generellt blir viktigare och att de ofta ligger utanför arbetsplatsens nätverk och därmed är ett integritetsmässigt bra alternativ till arbetsdatorn. De finns också möjlighet att lämna tips muntligen via röstmeddelande i systemet. Om anmälaren önskar ett fysiskt möte så bokas det direkt i systemet via ett formulär. I första hand genomförs ett sådant möte med den externa parten.

Översiktsbild över flödet för visselblåsning

Om handläggningen

Handläggning av ärenden görs av en förtroendegrupp på LO-kansliet efter att den externa parten gjort en bedömning. Förtroendegruppen rapporterar tertialvis till LO-styrelsen men arbetar i övrigt under sekretess. Det sker alltid en initial extern bedömning av ärenden för att säkerställa att personer som berörs av en anmälan inte deltar i handläggningen. Vid allvarliga ärenden som berör LOs ordförande eller övriga styrelsen tillsätter LOs förtroendegrupp en extern utredning för säker hantering. Förtroendegruppen tillsätts av LOs arbetsutskott.

Handläggningen sker efter definierade ramar avseende vilka frågor som behöver besvaras, tidsramar för varje handläggningssteg, ansvarsområden samt formatet för rekommendationen för vidare hantering. Personer som pekas ut i ett ärende informeras om pågående utredning så snart det är möjligt med hänsyn till utredningsarbetet. Vem som står bakom anmälan förmedlas dock inte, även om det skulle vara känt för utredarna. All information kring ett ärende samlas i systemet och efter avslutad handläggning raderas ärendet efter två år eller tidigare om LO påkallar det. Om en uppgiftslämnare väljer att vara öppen med sin identitet kommer ändå hans identitet enbart att göras tillgänglig för förtroendegruppen. Undantaget är om ärendet resulterar i en brottsutredning, då man som uppgiftslämnare kan komma att kallas som vittne.

Ansvarig för funktionen

Vid frågor om visselblåsarfunktionen kan du alltid vända dig till:
Elisabeth Brandt Ygeman, Kanslichef, elisabeth.brandt-ygeman@lo.se.